

Úplné náklady práce

1 Kontakt	
1.1 Organizácia	Štatistický úrad Slovenskej republiky
1.2 Adresa	Miletičova 3, 824 67 Bratislava
1.3 Kontaktná osoba	Jana Odlerová
1.4 Odbor	Odbor štatistiky práce a vzdelávania
1.5 Telefón	+421 2 50236 341; +421 2 50236 339
1.6 E-mail	info@statistics.sk
2 Aktualizácia metaúdajov	
2.1 Dátum poslednej zmeny	12.01.2024
3 Popis štatistiky	
3.1 Popis údajov	
<p>Štatistický úrad Slovenskej republiky (ŠÚ SR) vykonal v priebehu roku 2021 výberové zisťovanie o úplných nákladoch práce (ÚNP) za rok 2020. Nadviazal tým na zisťovania, ktoré sa realizovali za roky 1996 – 2019. Metodicky vychádza z nariadení EÚ a odporúčaní Štatistického úradu Európskej únie (Eurostat). Zohľadnili sa aj požiadavky slovenskej vlády a jej ústredných orgánov. Hlavným cieľom zisťovania je získanie a vyhodnotenie informácií o úrovni a štruktúre nákladov práce zamestnávateľov na pracovnú silu. Výsledky zo zisťovania poskytujú informácie o:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ročných nákladoch práce na zamestnanca • mesačných nákladoch práce na zamestnanca • hodinových nákladov práce podľa jednotlivých triedení • štruktúre nákladov práce • dynamike nákladov práce	
3.2 Klasifikačný systém	
<ul style="list-style-type: none"> • Ekonomická činnosť - SK NACE Rev. 2 • Kraj sídla organizácie podľa územnosprávneho usporiadania SR – SIDKRJ • Kategória veľkosti organizácie podľa počtu zamestnancov – KATP, POCP • Právna forma - FORMA • Druh vlastníctva - DRVLST	
3.3 Pokrytie štatistických oblastí a okruhov	

Údaje sa členia podľa ekonomickej činnosti na sekcie a divízie v súlade s NACE Rev. 2 - Štatistická klasifikácia ekonomických činností.

3.4 Štatistické pojmy a definície

Náklady na prácu sa vzťahujú na celkové výdavky, ktoré znášajú zamestnávateľia na účely zamestnávania zamestnancov. Zahŕňajú najmä hrubé mzdy a platy v hotovosti a naturáliách, príspevky zamestnávateľov na sociálne zabezpečenie, náklady na odbornú prípravu, iných výdavkov, ako sú náborové náklady a výdavky na pracovné odevy a dane z hľadiska zamestnania, ktoré sa považujú za náklady práce mínus získané dotácie.

Štruktúra nákladov práce zodpovedá pomeru rôznych zložiek celkových nákladov práce a je uvedená ako percento z celkovej hodnoty nákladov práce.

Hodinové náklady na prácu sú ročné náklady na prácu vydelené počtom odpracovaných hodín počas referenčného roka.

Mesačné náklady práce na zamestnanca predstavujú ročné náklady na prácu vydelené 12 a priemerným počtom zamestnancov počas roka (prepočítaným na ekvivalenty na plný úväzok).

Čiastočné rozdiely v štruktúre nákladov práce v SR v porovnaní s EÚ vyplývajú zo špecifickosti slovenského mzdového systému.

3.5 Štatistická jednotka

Štatistická jednotka je miestna jednotka.

3.6 Cieľová populácia

Základný súbor miestnych jednotiek.

3.7 Geografické pokrytie

Celé územie Slovenska, všetky sekcie SK NACE Rev. 2 a všetky štatistické jednotky s 1 a viac zamestnancami.

3.8 Časové pokrytie

Údaje sú dispozícii od roku 1996.

3.9 Bázické obdobie

-

4 Merná jednotka

Eurá, percentá.

5 Referenčné obdobie

Údaje sa zhromažďujú každoročne.

6 Inštitucionálny mandát

6.1 Právne akty a iné dohody

Programy štátnych štatistických zisťovaní. Metodicky vychádza z odporúčaní Štatistického úradu Európskej únie (Eurostat) a priamo nadväzuje na nariadenie Rady (ES) č. 530/1999 o štruktúrálnej štatistike príjmov a nákladov práce, nariadenie Komisie (ES) č. 1737/2005 ustanovujúce definíciu a prenos informácií o nákladoch práce a nariadenie Komisie (ES) č. 698/2006, ktoré sa týka hodnotenia kvality štatistiky nákladov práce. Zohľadnili sa aj požiadavky vlády SR a ústredných orgánov štátnej správy.

6.2 Spoločné využívanie údajov

Štatistické informácie zo zisťovania sú zdrojom pre plnenie záväzkov Slovenskej republiky vyplývajúcich z požiadaviek európskeho štatistického systému, požiadaviek medzinárodných inštitúcií, na zabezpečenie potrieb informačného systému Štatistického úradu Slovenskej republiky. Štatistické výstupy sú v pravidelnej periodicite poskytované medzinárodným a národným organizáciám.

7 Štatistická dôvernosť

7.1 Politika štatistickej dôvernosti

K dôverným štatistickým údajom na vedecké účely majú prístup výskumné inštitúcie, najmä univerzity a iné organizácie vyššieho vzdelávania. Štatistický úrad SR poskytne prístup k dôverným štatistickým údajom výskumným inštitúciám buď zaslaním anonymizovaných údajov alebo sprístupnením safe centra ŠÚ SR.

ŠÚ SR udelí prístup prostredníctvom zmluvy o poskytovaní dôverných štatistických údajov na vedecké účely medzi výskumnou inštitúciou a ŠÚ SR, v ktorej sú špecifikované podmienky prístupu k údajom, povinnosti zmluvných strán, opatrenia na zabezpečenie dôvernosti štatistických údajov a sankcie za porušenie týchto záväzkov. Mikroúdaje sa posielajú výskumným inštitúciám vo forme anonymizovaného súboru údajov, t. j. sú chránené tak, aby sa minimalizovalo riziko opätovnej identifikácie a zachovala sa maximálna možná informatívna hodnota.

Zákon o štátnej štatistike definuje ochranu tajných a dôverných údajov. Tieto informácie nemôžu byť nikomu oznámené ani uverejnené alebo použité na iné ako štatistické účely.

7.2 Zaobchádzanie s údajmi

Safe centrum:

Z mikroúdajov sú odstránené priame identifikátory dostupné prostredníctvom safe centra; iné metódy kontroly štatistických informácií sa uplatňujú vo výstupoch výskumných pracovníkov. Strata informácií v mikroúdajoch je nulová, vo výstupoch je úmerná riziku opätovnej identifikácie.

Prevod mikroúdajov:

Mikroúdaje sa posielajú výskumným inštitúciám vo forme anonymizovaného súboru údajov. Aplikujú sa niektoré z týchto metód:

- globálne prekódovanie - zoskupenie viacerých kategórií zoskupujúcej premennej;
- potlačenie - identifikácia hodnoty je potlačená;
- horné / dolné kódovanie - extrémne hodnoty sa nahrádzajú otvorenými intervalmi;
- výmena - hodnoty medzi respondentmi sa vymieňajú;
- mikroagregácia - číselná hodnota je zamenená strednou hodnotou.

8 Politika zverejňovania

8.1 Kalendár prvého zverejnenia

Štatistický úrad Slovenskej republiky touto informáciou záujemcom predkladá postupy pri zverejňovaní a poskytovaní štatistických informácií, charakteristiky základných foriem zverejňovania a jednotlivých druhov produktov a služieb, vymedzenie princípov vzťahov s používateľmi štatistických informácií, zásady poskytovania produktov a služieb, cenovú politiku štandardných a neštandardných výstupov na základe požiadaviek. Zverejňovanie a poskytovanie štatistických informácií sa uskutočňuje v súlade so zákonom NR SR č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike, v znení neskorších predpisov.

Zverejňovanie a poskytovanie štatistických informácií musí spĺňať kritériá stanovené v Kódexe postupov pre európsku štatistiku, ktorými sú najmä včasnosť, presnosť, spoľahlivosť, relevantnosť, zrozumiteľnosť, nestrannosť, objektivnosť, odborná nezávislosť a efektívnosť vynaložených nákladov.

Údaje sú zverejnené v Kalendári prvého zverejnenia zverejnené o 9,00 hodine na internetovej stránke ŠÚ SR (www.statistics.sk) v časti Katalóg informatívnych správ a zároveň sú k dispozícii u hovorca ŠÚ SR (tel. 02/50 236 553). Upozornenie na upresnenie termínov je tiež zverejňované na internetovej stránke ŠÚ SR.

8.2 Prístup ku kalendáru prvého zverejnenia

<https://slovak.statistics.sk/>

8.3 Prístup používateľov k štatistickým informáciám

<https://slovak.statistics.sk/>

9 Periodicita zverejňovania

Ročne.

10 Dostupnosť a zrozumiteľnosť

10.1 Tlačové správy

-

10.2 Publikácie

Výsledky z ÚNP za rok 2020 boli zverejnené v roku 2021 v dvojjazyčnej publikácii (SK/EN) s názvom Úplné náklady práce v SR v roku 2020. K tabuľkám a grafom sú pripojené metodologické vysvetlivky obsahujúce základné charakteristiky publikovaných údajov a definície základných ukazovateľov. Základné charakteristiky zahŕňajú všetky potrebné informácie pre správnu interpretáciu údajov a ich hodnotenie (zdroj údajov, spôsob zisťovania, metódy zostavovania údajov atď.). Kľúčové informácie o ročných národných údajoch boli vydané aj v Štatistickej ročenke 2021.

Publikácie uvedené v katalógu publikácií sú k dispozícii vo formáte PDF na webovej stránke Štatistického úradu SR (www.statistics.sk, v sekcii Produkty / publikácie katalógov) k dátumu ich zverejnenia.

Všetky údaje uverejnené na internetovom portáli vrátane databázy DATAcube sú bezplatné. Údaje spracované podľa individuálnych požiadaviek zákazníkov (prispôsobené potrebám) a vyhľadávani z neverejných databáz úradu sú k dispozícii podľa cenníka informačných služieb ŠÚ SR. Viac informácií nájdete na www.statistics.sk, v sektore Služby / Informačné služby / Cenník informačných služieb ŠÚ SR.

Publikácia je k dispozícii na stiahnutie zadarmo vo formáte PDF na webovej stránke Štatistického úradu SR (www.statistics.sk, v sekcii Výrobky / publikácie katalógov) ku dňu jej uverejnenia. Používatelia a široká verejnosť sú informovaní o tom, ako získať prístup k údajom v on-line databáze DATAcube a v elektronickej publikácii.

10.3 On-line databázy

Výsledky sú k dispozícii na webových stránkach úradu v on-line databáze nazvanej DATAcube. Všetky údaje sú bezplatné a sú prezentované vo forme multidimenzionálnych tabuliek v mesačných a ročných časových radoch, čím umožňujú vytvárať vlastné výbery používateľov. Na konci názvu tabuľky je osemmiestny kód, ktorý je jedinečným identifikátorom. Výstupy možno exportovať do formátov súborov: PDF a XLS.

Údaje prístupné používateľom systému sú duševným vlastníctvom Štatistického úradu SR a sú chránené autorským právom. Pri použití akýchkoľvek údajov z databázy DATAcube vo vlastných prácach a dokumentoch je potrebné uviesť ako zdroj Štatistický úrad SR a databázu DATAcube.

10.4 Prístup k mikroúdajom

-

10.5 Iné

Formát šírenia výstupov ÚNP 2020 plne rešpektuje článok 3.3. o technickom formáte a zasielaní údajov dokumentu "LCS2016 Dojednania Eurostatu na vykonávanie nariadenia Rady 530/1999 a nariadenia Komisie 1737/2005.

10.6 Dokumentácia o metodike

Publikácia s názvom Úplné náklady práce v SR 2020 zahŕňa, okrem tabuliek a grafov aj metodologické vysvetlenia obsahujúce základné charakteristiky publikovaných údajov a definície základných ukazovateľov. Základné charakteristiky zahŕňajú všetky potrebné informácie pre správnu interpretáciu údajov a ich hodnotenie (zdroj údajov, spôsob zisťovania, metódy zostavovania údajov atď.).

Definícia ukazovateľov o priamych, nepriamych a úplných nákladoch práce je súčasťou slovníka, ktorý je k dispozícii na internetovej stránke Štatistického úradu SR (<http://www.statistics.sk>) v sektorových metaúdajoch.

10.7 Dokumentácia o kvalite

Štatistický úrad Slovenskej republiky je držiteľom certifikátu, ktorý potvrdzuje, že úrad spĺňa požiadavky medzinárodnej normy ISO 9001:2015 pri organizovaní, získavaní, spracovaní a poskytovaní oficiálnych štatistík podľa platných noriem. Zároveň poskytuje dôkaz o tom, že zavedený systém riadenia kvality vytvára vhodné podmienky na ďalšie zlepšenie kvality služieb poskytovaných používateľom a rozvíja úrad smerom k vyššej efektívnosti.

11 Riadenie kvality

11.1 Zabezpečovanie kvality

Údaje sa kontrolujú, či sú úplné a konzistentné. Na zabezpečenie kvality sa vykonávajú špecifické činnosti, ktoré zahŕňajú monitorovanie zhody, benchmarking, školenia.

11.2 Hodnotenie kvality

-

12 Relevantnosť

12.1 Potreby používateľov

Hlavnými užívateľmi sú:

- nadnárodné inštitúcie (napr. Eurostat, ILO, OECD, Svetová banka), ktoré zostavujú harmonizované porovnania zložiek nákladov práce na medzinárodnej úrovni;
- vláda a ústredné orgány štátnej správy na zlepšenie mzdovej politiky na makroekonomickej úrovni;
- regionálne orgány na monitorovanie rozdielov v nákladoch na pracovnú silu na krajskej úrovni;
- odbory na monitorovanie rozdielov medzi povolaniami a pohlaviami a na preskúmanie podielu sociálnych nákladov s cieľom kontrolovať dodržiavanie práv zamestnancov;
- združenia zamestnávateľov na porovnanie situácie v úrovni a štruktúre nákladov práce medzi zamestnávateľmi;
- výskumní pracovníci a štatistici na analýzu nákladov práce podľa rôznych klasifikácií;
- médiá na informovanie verejnosti o situácii a vývoji výdavkov súvisiacich so zamestnancami.

12.2 Spokojnosť používateľov

V súčasnosti neexistujú žiadne informácie o úrovni spokojnosti používateľov týkajúcej sa úplnosti, presnosti alebo včasnosti týchto štatistík.

12.3 Úplnosť štatistických informácií

Dostupné sú všetky povinné premenné podľa nariadenia (ES) č. 1737/2005.

13 Presnosť a spoľahlivosť

13.1 Celková presnosť

Informácie o presnosti štatistiky sú prevzaté zo Správy o kvalite Labour Cost Survey 2020 za SR vypracovanej pre Eurostat.

13.2 Výberové chyby

13.3 Nevýberové chyby

14 Včasnosť a dochvilnosť

14.1 Včasnosť

Časový úsek medzi uvoľnením údajov a referenčným obdobím je 11 mesiacov. Eurostatu sa údaje poskytujú v 4-ročnej periodicite v zmysle legislatívy EÚ. Používajú sa aj pri výpočte štvrťročných indexov nákladov práce v zmysle legislatívy EÚ.

14.2 Dochvilnosť

Fáza zberu údajov:

- výber a zostavenie reprezentatívnej vzorky z registra - 25. január 2021;
- doručenie respondentom vrátane sprievodného listu, dotazníka, zoznamu kódov a klasifikácií - 26. marec 2021;
- konečný termín na odpoveď - 30. apríl 2021;
- 1. kolo zberu údajov - 5. máj 2021;
- doručenie upomienok jednotkám, ktoré neodpovedali - 27. apríl 2021;
- nová lehota na odpoveď - 14. máj 2021.

Fáza po zbere:

- kódovanie vstupných údajov, kontrola úplnosti a presnosti údajov, oprava chýb, vyplnenie databázy - 30. jún 2021;
- spracovanie údajov, zostavenie výstupných tabuliek - 30. júl 2021;
- tvorba dopočtov - 14. september 2021.

Fáza publikácie:

- vydanie publikácie - Celkové náklady práce v roku 2020 (slovensko-anglická verzia) - 30. november 2021.

15 Porovnatelnosť a koherentnosť

15.1 Geografická porovnatelnosť

Od roku 1996 boli pokryté všetky ekonomické činnosti (sekcie A - O NACE Rev. 1) a všetky veľkosti podnikov. V roku 2006 bol spustený projekt TF s cieľom zlepšiť kvalitu údajov v niektorých odvetviach. Klasifikácia SK NACE Rev. 2 sa zaviedla v roku 2008. Poskytli sa všetky povinné premenné. Počet hodnôt týkajúcich sa niektorých divízií NACE rozdelených podľa niektorých veľkostných kategórií podnikov bol nulový, keďže vo vzorke neboli odpovedajúce jednotky.

Čiastočné rozdiely v národnej štruktúre nákladov práce v porovnaní s cieľovou metodikou EÚ vyplývajú zo špecifického charakteru slovenského mzdového systému. Napríklad náhrady za pracovnú pohotovosť mimo pracoviska sú na Slovensku priame náklady, ale nie sú zahrnuté do miezd, a napríklad stravné lístky, dopravné náklady, platby do odborových organizácií nie sú zahrnuté do naturálnych miezd, pretože sú považované za sociálne výhody. Tieto rozdiely však neznamenajú problém, keďže sa používajú dva súbory výsledkov zisťovania. Po prvé, tabuľky, ktoré odrážajú dopyt slovenských používateľov sú vypočítané a zverejnené podľa štruktúry nákladov práce, ktorá je uplatniteľná na Slovensku. Druhý súbor výstupov je prepočítaný podľa nariadenia č. 1737/2005, aby bol úplne porovnateľný s údajmi z iných členských štátov. Rozlíšenie v definícii premenných sa týka A121 Zamestnanci na čiastočný úväzok, ktorí sa prepočítali na jednotky na plný úväzok. Podľa metodiky uplatňovanej v slovenskom systéme vykazovania počet zamestnancov v FTU zahŕňa zamestnancov na plný a skrátenej úväzok (zamestnanec na plný úväzok = 1, zamestnanec na skrátenej úväzok = príslušný pomer nižší ako 1 podľa pracovného času). Aby sa zabránilo

dvojitému započítaniu zamestnancov na plný úväzok, v prípade Slovenska počet zamestnancov v FTU = A121 (namiesto A11 + A121). Výsledky pre národných používateľov odrážajú tento rozdiel. Súbory poskytované Eurostatu plne zodpovedajú cieľovej metodike EÚ, vrátane definície počtu zamestnancov v FTU (t.j. zamestnanci na plný úväzok boli odpočítaní).

15.2 Porovnatel'nosť v čase

Pilotné zisťovanie z roku 1994 sa týkalo iba ziskových podnikov. Na základe nariadenia Rady (ES) č. 23/97 sa od roku 1997 začalo pravidelné zisťovanie pre referenčný rok 1996. Zahŕňalo všetky veľkostné kategórie podnikov. Miestna jednotka bola nastavená ako štatistická jednotka. Od roku 1996 boli výbery dopočítavané do celku. Zisťovania, ktoré sa vykonali v období rokov 2000 až 2003, boli upravené v súlade s nariadením Rady (ES) č. 530/1999 a nariadením Komisie (ES) č. 1726/1999. Štatistické jednotky pred rokom 2004 nespĺňali všetky príslušné ustanovenia cieľovej metodiky. Po zriadení registra miestnych jednotiek bola miestna činnosť jednotka nahradená miestnou jednotkou. Výber bol rozšírený z 880 jednotiek v roku 1994 na 2450 v roku 2004. Od roku 2004 je zisťovanie úplne v súlade s nariadením Komisie (ES) č. 1737/2005. Dĺžka porovnateľných časových radov je 17 rokov.

15.3 Prierezová koherentnosť

-

15.4 Vnútoraná koherentnosť

-

16 Náklady a záťaž respondentov

-

17 Revízia údajov

17.1 Politika revízií

-

17.2 Revízia údajov v praxi

-

18 Štatistické spracovanie

18.1 Zdrojové údaje

Výber z referenčnej populácie, pozostáva z 8 086 vykazujúcich jednotiek. Predstavuje 9,9 % opory, ktorý bol zostavený na základe registra organizácií. Fragmenty výberu sa pohybujú v rozmedzí od 1,8 % pre malé jednotky s menej ako 10 zamestnancami a viac ako 88 % pre veľké jednotky s 500 a viac zamestnancami (tabuľka 6).

18.2 Periodicita zberu údajov

Údaje sa zhromažďujú každoročne na národnej úrovni.

18.3 Zber údajov

Zber údajov bol realizovaný elektronickou formou, resp. prostredníctvom web stránky s dostupným formulárom a potrebnými klasifikáciami. Údaje sa zbierajú na základe stratifikovanej náhodnej vzorky miestnych jednotiek. Členenie podľa SK NACE Rev. 2 na úrovni sekcií, veľkostnej kategórie a z územného hľadiska podľa počtu zamestnancov na úrovni krajov.

18.4 Validácia údajov

Validácia údajov sa vykonáva na úrovni zberu, spracovania a šírenia údajov. Druhy kontrol sa používajú na overenie úplnosti informácií, správneho kódovania a formátov v každom zisťovaní. Kontroly hodnovernosti sa používajú na overenie správnosti hodnôt a logických vzťahov medzi premennými. Ak sú chyby úplnosti alebo spoľahlivosti súboru zjavné, kontaktujú sa jednotky na skompletizovanie alebo opravu informácií.

18.5 Spôsob spracovania údajov

Spracovanie údajov bolo realizované prostredníctvom programu so zabudovaným komplexom výpočtov a kontrol, s cieľom zabezpečiť tlač požadovaných výstupných tabuliek.

Odhady nákladov práce za celú populáciu organizácií zapísaných do obchodného registra a evidovaných v štatistickom registri boli riešené prostredníctvom programového vybavenia HODVYB. Programové vybavenie vytvorilo váhy, ktorými sa prevážili výstupy za výberový súbor na populáciu podľa požadovaných triedení.

Programové vybavenie rieši dopočty ukazovateľov výberovej vzorky na úplnú vzorku na základe algoritmu bodového odhadu. Na základe tohto algoritmu boli vypočítané bodové odhady, resp. dopočtové koeficienty pre každý ukazovateľ v rámci zvoleného triedenia. Pomocou uvedených koeficientov boli potom prepočítané výstupné údaje za výberový súbor.

18.6 Úprava údajov

Pre zistenie extrémnych hodnôt ukazovateľov v jednotlivých stratifikačných skupinách sa vypočítali štandardné odchýlky, ktoré umožňujú analýzu výberu. Na základe tejto analýzy boli uvedené extrémne hodnoty imputované priemernou hodnotou v danej stratifikačnej skupine.

19 Poznámka

-